

Wystawa stała

Białystok młodego Zamenhofa

Wystawa opowiadająca przede wszystkim o mieście w którym urodził się i spędził swoje dzieciństwo twórca języka esperanto - Ludwik Zamenhof. Materiał prezentowany na wystawie podkreśla wielokulturowość Białegostoku, z jego rynkiem w centrum, porównywanym do biblijnej wieży Babel, co między innymi stało się inspiracją dla Ludwika Zamenhofa do stworzenia w późniejszym czasie języka ponadnarodowego.

W latach późniejszych pisał on:

"To miejsce mego urodzenia i lat dziecinnych, Białystok, nadało kierunek wszystkim moim usiłowaniom. (...) Wychowano mnie jako idealistę, nauczono, że wszyscy ludzie są braćmi, gdy tymczasem na ulicy i na podwórku wszystko na każdym kroku dawało mi znać, że ludzie nie istnieją jedynie Rosjanie, Polacy, Niemcy, Żydzi itd. To dręczyło wciąż bardzo silnie moją dziecięcą duszę. (...) Ponieważ wydawało mi się wtedy, że dorośli posiadają jakąś wszechmocną siłę - powtarzałem sobie, iż kiedy będę duży, nieodzwownie to zlikwiduję."

Odtwarzając klimat miasta z okresu pobytu w nim rodziny Zamenhofów (II poł. XIX w.) posłużono się między innymi planami Białegostoku, fotografiami, pocztówkami, dokumentami archiwalnymi, czy drukami ulotnymi, obejmującymi wspomniany okres aż po lata międzywojenne. Całość uzupełniono o elementy aranżacji, takie jak elementy wyposażenia domu, skrzynie, walizki, czy okiennice, współgrające z kolejnymi etapami wystawy. Ekspozycja została podzielona na pewne rozdziały, które związane są z życiem codziennym Zamenhofa, m.in. jego domem rodzinnym, rynkiem w centrum miasta, drogą do szkoły i ze szkoły oraz momentem opuszczenia na stałe Białegostoku. Wątek ulic przez które wędrował główny bohater, tworzy całościowy obraz miasta. Miasta które (jak sugerują autorzy scenariusza wystawy) staje się niejako drugoplanowym bohaterem ekspozycji. Widz wczuwa się w klimat miasta sprzed lat. Można odnieść wrażenie, że towarzyszymy młodemu Ludwikowi w jego codziennej wędrówce ulicami Białegostoku. Odrębna część wystawy związana jest z kontynuatorami i propagatorami idei języka esperanto w Białymstoku i na całym świecie, od odzyskania niepodległości po rok 1939. Mini słowniczek znajdujący się w końcowej części ekspozycji pozwala zaznaczyć się z pewnymi podstawowymi zwrotami w języku esperanto.

Po wystawie prowadzi nas głos lektora, a w klimat dawnego Białegostoku pozwalają wczuć się dobiegające z głośników odgłosy ulicy, straganiarzy, przekupek, czy zwykłych przechodniów mówiących po polsku, rosyjsku i w jidysz. Plansze z tekstami informacyjnymi są zredagowane w dwóch językach: esperanto i angielskim.

Scenariusz wystawy: Jolanta Szczygieł - Rogowska i Andrzej Lechowski,

Aranżacja i wykonanie: Marek i Maciej Mikulscy,

Aranżacja multimedialna: Music Info Sp. z o.o.,

Tłumaczenie: Jarosław Parzyszek (esperanto), Paweł Dąbrowski (angielski),

Na wystawie użyto: cytatów utworów muzycznych anonimowego autora w wykonaniu zespołu Kroke oraz Itzaka Perlmana,

Głosu użyczyli aktorzy Teatru Dramatycznego im. Aleksandra Węgiejki w Białymstoku.

Część eksponatów została wypożyczona ze zbiorów Muzeum Podlaskiego w Białymstoku i Teatru Dramatycznego im. Aleksandra Węgiejki w Białymstoku.